

Oslo kommune
Utdanningsetaten

Rommen skole 2025

Plan for leseopplæring og elevenes leseprogresjon

Katinka Bergersen Kvinge
Utdanningsetaten i Oslo

Del 4B: Lesing som grunnleggende ferdighet

1.trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy, metoder
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Kunne lese store og små trykte bokstaver. • Utvikle kunnskap om at bokstavene har et bokstavnavn, og en bokstavlyd. • Kunne skille mellom vokaler og konsonanter. • kunne lytte ut lyder: først, inni og sist i ord. • Forstå at bokstaver satt sammen blir til ord, og ord blir til setninger. • Forstå sammenheng mellom tekst og bilde. • Lese enkle sammensatte tekster og svare på spørsmål fra tekst og bilde. • Sjangere: • Rim • Dikt • Enkle fortellinger og eventyr	• Rekkefølge SILOREMA. Introdusere 2 bokstaver i uka. Bruke både store og små bokstaver. • Stenbråten modell på hel klasse (bokstavform, lyd, Delmål 1-7) • Stenbråten modell begrepsopplæring: delmål A, B, C) • Fokus på lytteøvelser, språkleker fra Jørgen Frost, rim og regle. Lesemåter: • Lese nøye • Parlesing • Letelesing • Veiledet lesing • Høytlesing/ lesestund • To leseknep: se og lytte. • Lesefinger
Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • Evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Fokus på bruk av SALTO	S – Superblikk A – Alt jeg vet L - Lesemåte T – Tenkestopp O – Oppsummering

Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	Øve på salto-strategier	• Læringspartner • Gjenfortelle innhold • Veiledet lesing • Stasjonsundervisning
Ord og begreper	Følge stenbråtenmetoden	Ord og begrepsinnlæring: Begrepsopplæring i Stenbråtenmodell: Delmål A, B, C Plass, form, stilling, høyde, retning og antall Dele ord i stavelser Lytte etter først, midterste og sist lyd. • Bilder og visualisering. • Konkreter, lek og spill. • Lyder, stavelser, rim. • Finne ord som begynner på samme bokstavlyd • Språkleker
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	• Elevene skal være nysgjerrige på ulike tekster og lese jevnlig. • Utvikle interesse for lesing i alle fag. • Oppleve lese- og skriveglede.	• Synliggjøre skrift og tekst i klasserommet for å vekke interesse for lesing. • Bruke nivådelte bøker til å lese/se i selv • Lærer leser høyt i klassen • Bibliotekbesøk med veiledning • Bokuke
Skole/hjem -samarbeid	På første foreldremøtet:	

	• Forklare Stenbråtenmodell og vise hvordan foresatte øver på lydene med bokstavkortene • Leseguide for 1. trinn Foreldremøtet om våren: • Vise tekster det er forventet at elevene skal kunne lese. • Viktigheten av å lese om igjen for å forstå teksten.	
--	---	--

2.trinn

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy, metoder
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Kunne lese enkle tekster med flyt, sammenheng og forståelse. • Kunne gjenkjenne og lese diftongene. • Kunne lese sammensatte språklyder (eks. ng, nk, hv, kj, skj, sj). Nye sjangre: • Lister; fks. Huskeliste, handleliste • korte faktatekster • Eventyr • Sagn	• Stenbråten modell: på gruppenivå ut ifra delmål nivå. • Øve på å lese de 100 første høyfrekvente ordene med automatikk. • Arbeide med komplekse bokstav/lyd forbindelser som ai, ei, au, øy, gj-, hj-, kj-, skj-, sj-, tj-, -ng, og hv- • Repetert lesing og korlesing med fokus på setningsmelodi og pauser. • Veiledet lesing, veksellesing, lese med læringspartner. Regelmessig høytlesing for elevene. • SALTO lure leseknep

	• Fabel • Sammensatte tekster, som tegneserie • Dagbok	Verktøy • https://sprakloyper.uis.no/barnetrinn/begynneropplaring/lesing-i-begynneropplaringa/
Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegging: • Aktivere forkunnskap om tekster og tema Gjennomføring: • Forstå det du leser, lese om igjen. • Visualisere • Begrepsbevissthet: vite hva du ikke forstår, oppsøke noen som kan hjelpe • Diskusjon med læringspartner Evaluerings: • Kunne si noe om hva jeg har lært, L i VØL skjema. • Reflektere over åpne spørsmål • Kunne sette ord på egen leseinnsats • Kunne sette ord på sitt eget arbeid.	• Læringsmål • Modellering • Tankekart • Læringspartner: tenke, dele • Gruppesamtale • Sammendrag • Tankekart • Lukkede og åpne spørsmål
Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	Fokus på bruk av SALTO	S – Superblikk A – Alt jeg vet L - Lesemåte T – Tenkestopp O – Oppsummering
Ord og begreper Ordlæringsstrategi:	• Kunne forklare og bruke ukas øveord i setninger muntlig og skriftlig.	Ord og begrepsinnlæring: • Arbeide systematisk med begrepsopplæringen i stenbråtenmetoden.

• Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	• Kunne utforske og samtale om oppbygningen av og betydningen til ord og uttrykk (LK20) • Kunne forklare og bruke ukas analysebegreper til lærer og læringspartner • Kunne stoppe opp ved vanskelige ord og være aktivt søkende etter svar Innhold: Hva betyr ordet? Form: Ordklasser, dele ord, rim osv. Bruk: Finne nye ord ved å ta bort eller legge til en eller flere lyder. Fortelle hvilke ord et sammensatt ord består av. Lage sammensatte ord. Lage en setning muntlig.	• 2 høyfrekvente ord i uka og 3 temaord. • Bilder, visualisering. • Konkreter, lek og spill. • Lyder, stavelser, rim. • Finne ord som begynner på samme bokstavlyd • Språkleker • Ordkart • Stasjonsjobbing
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	• Elevene skal være nysgjerrige på ulike tekster og lese jevnlig. • Utvikle interesse for lesing i alle fag. • Opplive lese- og skriveglede.	• Høytlesing i spisepausen. • Lesekvart med egenlesing i tilpasset bok • Lesing på stasjoner • Faste bibliotekbesøk med veiledning • Bokuke • Lage filmer, tegneserier og bøker på læringsbrett (Puppet Pals, Book Creator, iMovie).
Skole/hjem -samarbeid	På første foreldremøtet: • På lesekjemaene: Elevene forteller om boka til foresatte, svarer på spørsmål osv. • Leseguide for 1. trinn • Betydningen av å kunne lydene, ordbilder i alle fag • Viktig med oppfølging og støtte, samtaler om hva de har lært	

	Foreldremøtet om våren: • Vise tekster det er forventet at elevene skal kunne lese. • Viktigheten av å lese om igjen for å forstå teksten.
--	--

3.trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy,metoder
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Kjenne til, og kunne bruke og velge ulike lesestrategier på en hensiktsmessig måte. • Bli bevisst formålet med det som skal leses. • Kunne lese og gjengi innholdet i en tekst.	• SALTO • Organisert Tankekart • Stille spørsmål til en tekst. • Muntlig og skriftlig gjenfortelling av egen eller andres tekst.

	• Kunne skille en fagtekst fra fiksjon. • Kunne tolke og lese mellom linjene. • Kunne følge skriftlige instruksjoner. Sjangre: • Faktatekst • Reklame • Skjønnlitterære tekster. • Myter og sagn • Oppskrift • Drama/skuespill • Sammensatte tekster • Regnefortellinger	• Lesebestillinger • Repetert lesing • Veiledet lesing i stasjonsundervisning. • En gjennomgående tekst i uken på skolen og hjemme, der man øver på leseplanenes punkter. (Repetert lesing) Lesemåter: • Letelesing, • Nærlesing • Opplevelseslesing, • Skumlesing, • Korlesing, parlesing, rollelesing • Høyt- og stillelesing, • Ikke lineær lesing (digitale tekster og sammensatte tekster).
Læringsstrategier - Planlegge • Gjennomføre • Evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegging: Hva er målet med det jeg skal lære? Organisere sitt eget arbeid. Hvilke strategier er hensiktsmessige å bruke? Gjennomføring: Strukturere og organisere ny informasjon. Overvåke egen læring. Diskutere med læringspartner, forklare. Vite hvor jeg kan få hjelp. Evaluering: Vurdere sitt eget arbeid. Kvalitet fremfor kvantitet.	• Tankekart, strukturert tankekart • Grppesamtale • Nøkkelord • Prosessnotat • Venndiagram. • Sammendrag • Digital loggføring av egen læring (på teams: notatblokk, oneNote, Book creator, Classroom))

Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	Fokus på bruk av SALTO	S – Superblikk A – Alt jeg vet L - Lesemåte T – Tenkestopp O – Oppsummering										
Ord og begreper Ordlæringsstrategi:	Synliggjøre og jobbe med hverdagsord og fagbegreper vi møter hver uke i forhold til temaer og tekster vi jobber med i perioden. Ordene velges ut på forhånd og har sammenheng med tema/ ukens tekst eller fag. Dette blir "ukas ord" på ukeplanen. Arbeid med forklaring av ord og begreper skjer på starten av uka, eller ved gjennomgang av nytt stoff. Ordene er godt synlige i klasserom, med visuell støtte. Ordklasser eleven skal ha kjennskap til: Substantiv Adjektiv Verb	• Arbeide systematisk med høyfrekvente ord og deres betydning. • 4 høyfrekvente ord i uka og 3 temaord. • Analysebegreper: Overordnet begrep over en periode (med underbegrep). Kan danne en ordbank til bruk som repetisjon. • Øveordene og analysebegrepene synlig i klasserommet og på ukeplan. <table><tr><td>Uke:</td><td>Analysebegrep:</td></tr><tr><td>32-39</td><td>Stilling. Farge</td></tr><tr><td>41-50</td><td>Størrelse, retning</td></tr><tr><td>1 – 14(påske)</td><td>Mønster, antall</td></tr><tr><td>14 - 24</td><td>Plass, form, lyd</td></tr></table> Metoder: • Visualisering av begrepene • Modellering av tekst gjennom bruk av synonymer/antonymer • Lage sammensatte ord	Uke:	Analysebegrep:	32-39	Stilling. Farge	41-50	Størrelse, retning	1 – 14(påske)	Mønster, antall	14 - 24	Plass, form, lyd
Uke:	Analysebegrep:											
32-39	Stilling. Farge											
41-50	Størrelse, retning											
1 – 14(påske)	Mønster, antall											
14 - 24	Plass, form, lyd											

		• Skriftlig arbeid med ukas ord • Førlesing, finne begrepene i teksten, forstå ut ifra kontekst. • Ordkart (Språkbroen) • Lære å bruke digital ordbok • Faglige samtaler og refleksjon rundt begrepene.
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Å ha gode lesevaner for å lese i fritiden og på skolen Å velge bøker fra bibliotek ut fra egne interesser og leseferdigheter	• Høytlesing i spisepausen. • Lesekvart med egenlesing i tilpasset bok • Lesing på stasjoner • Større utvalg av ulike tekster i klasserommet • Faste bibliotekbesøk med veiledning • Bokuke • Lage filmer, tegneserier og bøker på læringsbrett (Puppet Pals, Book Creator, iMovie).

Foreldresamarbeid	• Leseskjema. • Informasjon på arbeidsplan. • Informasjon på utviklingssamtalen om leseprogresjon. Hvordan eleven skal lese og hvilke tekster som passer eleven.
--------------------------	--

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy,metoder
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Forstå hvilke lesemåter som best kan hjelpe en til å nå målene. • Reflektere, tolke og lese mellom linjene. Kjenne igjen sjanger og sjangertrekk. • lese tekster med flyt og forståelse og bruke lesestrategier målrettet for å lære Lesemåter: • Opplevelseslesing • Letelesing • Ikke-lineærlesing • Nærlesing • Korlesing • Samarbeidslesing/parlesing Sjangre: • Multimodale tekster/digitaletekster: tabeller, grafer, illustrasjoner, symboler, • faglige tekster: oppskrifter, instruksjoner, sammensatte tekster i matematikk, bruksanvisning • fortellinger: fabler, myter, tradisjonelle folkeeventyr.	• Modellere ulike måter å tilnærme seg tekst på. • Refleksjon underveis i leseoppdraget • Visualisere innholdet i teksten • Lesestund med lesebestilling • Veiledet lesing • Lesestrategier • Ulike måter å motivere og øve lesing, fks: lesesymboler, utforskende lesing, samarbeidslesing, leseoppdrag, læringspartner osv. (101 måter, Kåre Kverndokken) • En til to gjennomgående tverrfaglige tekster i uken på skolen og hjemme, der man øver på leseplanenes punkter. Repetert lesing.

Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegging: Aktivere forkunnskaper og sette det i sammenheng med tidligere læring. Forstå hva man skal lære og hvorfor. Gjennomføring: Være aktivt lesende med blyant i hånden alene og i samarbeid med andre. Kunne organisere ny informasjon Være bevisst sin egen forståelse, stoppe opp og undre seg. Være bevisst på ukjente begreper og søke svar Lese et avsnitt av gangen. Lese med blyant i hånden. Evaluerings: Læringspartner. Lage spørsmål til teksten, refleksjonsspørsmål/tenkespørsmål. Repetisjon. Kunne evaluere sin egen læringsprosess	• Tankekart/ Kidspiration/ Ithought • Begrepskart • Læringspartner • Gruppesamtale • Nøkkelord • Prosessnotat • Venndiagram • Tidslinje • Læringspartnersamtale • Digital logging av egen læring (på teams: notatblokk, OneNote, Book creator)
Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	SALTO <i>Elevene skal i større grad ha lært en del lesestrategier som tas i bruk.</i>	S – Superblikk A – Alt jeg vet L - Lesemåte T – Tenkestopp O – Oppsummering

Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	Repetisjon av analysebegrep fra 1-3.trinn, gjerne med bruk av ordbank. 6 begreper i uka, hverdagsord og fagbegreper i uka. 3 breddeord og 3 dybdeord. Dybdeordene skal ha fokus på innhold, form og bruk: Innhold: Hva betyr ordet? Bruke begrepene i samtaler om faglige emner og egne erfaringer. Form: Gode fonologiske ferdigheter. Grammatikk, bøyning og endelser. Bruk: Kunne bruke begrepene i andre sammenhenger slik at disse gir mening.	• Visualisering av begrepene • Modellering av tekst gjennom bruk av synonymer/antonymer • Lage sammensatte ord • Skriftlig arbeid med ukas ord • Førlesing, finne begrepene i teksten, forstå ut ifra kontekst. • Faglige samtaler og refleksjon rundt begrepene. • Ordskjema
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Få gode lesevaner for å kunne lese hver dag. Være nysgjerrig på bøker som underholder og gir faglig kunnskap.	• Høytlesing i spisepausen. • Lesekvart med egenlesing i tilpasset bok • Lesing på grupper/rollelesing • Faste bibliotekbesøk med veiledning • Bokuke • Lage filmer, tegneserier og bøker på læringsbrett (Puppet Pals, Book Creator, iMovie).

Foreldresamarbeid	• Leseskjema. • Informasjon på arbeidsplan. Informasjon på utviklingssamtalen om leseprogresjon. Hvordan eleven skal lese og hvilke tekster som passer eleven.	
--------------------------	--	--

5.trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy, metoder	Skole/hjem-samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Kunne forstå og bruke læringsmål og kriterier, lærere og elever samarbeider om planlegging og gjennomføring av læringsarbeidet, målene og prosessen evalueres. Kunne bruke strategier som bidrar til god leseforståelse.	• Læringspartner • Gruppearbeid • Gruppearbeid med lærerstasjon • Individuelt arbeid • Plenumsdiskusjon • Lesebestilling med åpne oppgaver • Lyttebestilling	Ha som fast punkt i fagutviklingssamtaler. Fagkveld med foresatte med vekt på lesemetoder.
Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegging: Tenke over egen læring og tenkning, Planlegging for læring, tenke over hva man vet, vil lære og har lært Gjennomføring: Vurdere eget arbeid, gi respons til andres arbeid, bruke hensiktsmessige verktøy. Evaluerings:	• Prosessnotat • Refleksjonsnotat • Resiprok lesing • Tidslinje • Logg • Nøkkelord/kjerneord • BISON • Tankekart • Kolonnennotat • Skriverammer	Fagutviklingssamtaler, Ukeplaner med lesebestilling

	Oppsummering i plenum, læringspartner, evalueringsskjema, Logg i OneNote	• Evaluerings: Tenk-par-del	
Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	Før lesing: Se på bilder, bildetekst og overskrifter, margtekst, undertekster. Aktivere forkunnskaper om temaet. Lage innholdsliste, få lesebestilling og fokusere på nye og vanskelige ord/begreper. Under lesing: Nye/ vanskelige ord markeres. Oppsummere og reflektere etter avsnitt. Hente ut informasjon fra tabeller og diagrammer. Frampek samt å tolke/ analysere betydningen av teksten. Etter lesing: Oppsummering, refleksjon, danne egne meninger og forstå andres, finne felles forståelse, finne ulike betydninger av ord/begrep i forskjellig kontekst.	• 5-stegsmodellen • Kolonnenotat • Thinking blocks • Tankekart • Nøkkelord • BISON, • VØL-skjema • Lesestrategier: – Skumlese – Nærlese/letelese – Høytlesing – Stillelesing – Korlesing – Parlesing, – SALTO-lesestrategi	Fagutviklingssamtaler

Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	5-10 ord, hverdagsord og fagbegreper i uka. 3-6 breddeord og 2-4 dybdeord. Dybdeordene skal ha fokus på innhold, form og bruk: Innhold: Hva betyr ordet? Form: Ordklasser, setningsoppbygning etc. Bruk: Synonymer, antonymer og homonymer. Utvikle elevenes språk- både muntlig og skriftlig.	• Ukas ord på arbeidsplanen og i klasserom (synlig). Bruke fagordene ofte når man jobber med tema. • Dialog og læringspartner. • Kolonnenotat • Ordskjema • Tankekart med fagord • Ordbok/ordbank. • Visuell støtte • Elevaktive arbeidsformer	Tema på fagutviklingssamtale. Oppmuntre til å snakke jevnlig med barna.
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Leserutiner (minst 30 min. På skolen hver dag i tillegg til faglesing) Utvikle lytteferdigheter ved høytlesing Bli kjent med forfattere Kunne lage spørsmål til fagtekster Velge litteratur ut fra egne interesseområder og forutsetninger Utvikle utholdenhet i egen lesing	• Sette av tid til egenlesing hver dag med tilgjengelig klassebibliotek. • Høytlesing i timer og i spisepauser • Muntlig presentasjon av deler av ulike bøker. • Bokuke: Elevene presenterer bøker for hverandre på tvers av trinn • Diskutere innhold i tekster med læringspartner • Lesekonkurranse • Bokuke • Biblioteksbesøk med presentasjon av nye bøker • Lese kurs i grupper	Eleven har i oppgave å fortelle hjemme hva de har lest Leselogg Fagutviklingssamtale: Informere om innhold i tiltakene vi iverksetter på skolen

6.trinn

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy,metoder	Skole/hjem-samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: Kunne utforme egne mål og vurdere hvordan elevene må jobbe for å nå målet. Kunne velge hensiktsmessig lesestrategi ut ifra målet med lesingen. Kjenne til ulike sjangre og teksttyper.	• Lesebestillinger med refleksjon og egenvurdering. • Læringspartner. • Gruppearbeid. • Tankekart • Kolonnenotat • Lyttebestillinger ved høytlesing. • Lese og reflektere over ulike teksttyper og sammenligne dem. • Elevaktive arbeidsformer	Fagutviklingssamtale: Samtale om ord og begreper i hjemmet.

Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegging: Tenke over egen læring og tenkning, planlegging for læring, tenke over hva man vet, vil lære og har lært Gjennomføring: Vurdere eget arbeid, gi respons til andres arbeid, logg, bruke hensiktsmessige verktøy, overvåke egen forståelse/tenkning/produksjon Evaluerings: Læringspartner Evalueringsskjema Logg i OneNote	• Nøkkelord • BISON • Kolonnennotat, • Tankekart • Skriverammer • VØL-skjema • Elevene deltar på å gjennomføre strategiene digitalt • Elevaktive arbeidsformer Evaluerings: Tenk-par-del,	Foreldremøte Fagutviklingssamtaler Ukeplaner med lesebestilling
Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	Før lesing: Lære å :Se på bilder, bildetekst overskrifter, margtekst, undertekster, forkunnskaper om temaet, innholdsliste. Under lesing: Fokuserer på nye/ vanskelige ord, oppsummerer/ reflektere etter avsnitt, tolke tabeller, se på bilder, diagrammer, frampek. Stoppe opp ved vanskelige ord, lesebestilling.	• Skumlese • Nærlese • Høytlesing • Stillelesing • Korlesing • Parlesing • 5-stegsmodellen • Bruke prosessnotat	Tema om lesestrategier tas opp på fagutviklingssamtalen Lekser med leseoppdrag.

	Etter lesing: Forstå lesebestillingen, snakke om mening med teksten, analysere sammen, reflektere sammen, oppsummere.	• Thinking blocks • BISON, • Begrepsbok • SALTO-lesestrategi	
Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	8-10 ord, hverdagsord og fagbegreper i uka (fordelt på fag). 4-7 breddeord og 3-5 dybdeord. Dybdeordene skal ha fokus på innhold, form og bruk: Innhold: Hva betyr ordet? Form: Finne rotord. Bøyningsendelsens betydning, 1-2 ord i uka. Sammensatte ord. Bruk: Synonymer, antonymer. Over- og underbegrep. Bruke ordet i ulike sammenhenger.	• Visualisering • Lapp i hatt/Alias • Dialog med læringspartner • Talekor • Logg • Edderkoppskjema • Bruke analog og digital ordbok • Tankekart (individuelt/felles) • Andre elevaktive arbeidsformer	Tilbakemeldinger på fagutviklingssamtalen. Synliggjøring på lekseplan
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Leserutiner (minst 30 min. hver dag i tillegg til faglesing) Utvikle lytteferdigheter ved høytlesing Bli kjent med forfattere Kunne lage spørsmål til fagtekster Velge litteratur ut fra egne interesseområder og forutsetninger Utvikle utholdenhet i egen lesing	• Lese for yngre elever i bokuka • Ha faste bibliotekbesøk med veiledning • Lesekvart • Høytlesing i spisepauser og i fagtimer • Elevaktive arbeidsformer	Fagutviklingssamtale: Hvilke tekster eleven liker å lese, og hvilke interesser eleven har som kan brukes i tekstvalg.

--	--	--	--

7.trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy,metoder	Skole/hjem-samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Målretting: • Eleven skal ha et leseformål • Eleven skal kunne formulere egne leseformål	Verktøy og metoder • Elevene utarbeider selv læringsspørsmål knyttet til læringsmålet Bruke leseknep på en aktiv måte • Modellering	Fagutviklingssamtale med fokus på leseprogresjon Lesebestillinger på ukeplanen

	• Eleven skal kunne lage egne læringsmål og kunne forklare hensikten med læringsmålet i forhold til fag og tekst Lesemåter: Kunne velge hensiktsmessig strategi ut ifra målet med lesingen. Sjangre: Kjenne til ulike sjangre og teksttyper innenfor sakprosa og skjønnlitteratur.	• Tankekart • Reflekterende leseoppdrag • Skumlese og nærlese tekster • Leseoppdrag i forhold til ulike tekster • Bisonoverblikk • Sammendrag • Bokanmeldelse • Læringspartner • Elevaktive arbeidsformer	Foreldrene kan oppfordres til å legge til rette for lesing i hjemmet.
Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegging: Tenke over egen læring og tenkning Planlegging for læring: Tenke over hva man vet, vil lære og har lært Gjennomføring: Vurdere eget arbeid, gi respons til andres arbeid, bruke hensiktsmessige verktøy, overvåke egen	Læringsspørsmål (førforståelse av tema) • BISON, • Kolonnenotat • Tankekart • Elevene deltar på å gjennomføre strategiene digitalt • Elevaktive arbeidsformer Evaluerer: Tenk-par-del, læringsspørsmål	Fagutviklingssamtaler Lekser med lesebestilling Evaluerer: Dokumentasjonsskjema med referat og veien videre.

	forståelse/tenkning/produksjon, vite hva man må gjøre for å komme videre Evaluerer: Læringspartner Evalueringsskjema Logg i OneNote		
Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing	Før lesing: Lære å :Se på bilder, bildetekst overskrifter, margtekst, undertekster, forkunnskaper om temaet, innholdsliste Under lesing: Fokuserer på nye/ vanskelige ord, oppsummere/ reflektere etter avsnitt, tolke tabeller, se på bilder, diagrammer, frampek. Stoppe opp ved vanskelige ord, lesebestilling. Etter lesing: Forstå lesebestillingen, snakke om mening med teksten, analysere og reflektere sammen, oppsummere.	• 5-stegsmodellen • Tankekart • nøkkelord, • BISON • SALTO-lesestrategi • Repetisjon. • Nærlesing • Skumlesing • Stillelesing • Korlesing • Opplevelseslesing • Digital lesing • Reflekterende lesning • Multippel lesing • Elevaktive arbeidsformer	Tema om lesestrategier tas opp på fagutviklingssamtaler Lekser med leseoppdrag
Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	8-10 ord, hverdagsord og fagbegreper i uka. Flere fagord enn hverdagsord. 4-7 breddeord og 3-6 dybdeord. Dybdeordene skal ha fokus på innhold, form og bruk.: Innhold: Hva betyr ordet?	• Tankekart • Oppdeling av ord • Hyppig repetisjon/tverrfaglig • Bruke ordene muntlig og skriftlig i sammenheng • Bruke ordbok	Ukas ord – forklaring på arbeidsplan Fagutviklingssamtale med sentrale tema

	Form: Ordklasser – gjøre om ord til andre ordklasser. Over og underbegreper. Lære noen kjente metaforer. Bruk: Synonymer, antonymer. Over- og underbegrep. Bruke ordet i ulike sammenhenger.	• Lage egen ordbok, digitalt • “Ordjakt” i tekster • Ekskursjoner(museer/naturfag) • Visualisering • Læringspartner • Dialog • Idemyldring/førforståelse/erfaringsdeling • Ord i ulike kulturer • Elevaktive arbeidsformer	
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Å styrke de muntlige ferdighetene Opprettholde og skape ny motivasjon for å lese og låne bøker	Presentere bøker for andre trinn Være med 8.-10. trinn i bokuka Leseaksjon med antologier på nynorsk Bibliotekbesøk presentasjon av litteratur og med veiledning til bokvalg.	Informasjon på foreldremøte om lesevaner og tiltak skolen iverksetter for å skape lesemotivasjon

Mottak: Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære?	Verktøy, metoder	Skole/hjem-samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere			
Læringsstrategier • Planlegge • Gjennomføre • evaluere eget arbeid for å nå læringsmål			
Lesestrategier - før lesing - under lesing - etter lesing			
Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	Egen person, skolen, familie, tid og tall, årstider/vær, dyr i Norge/fugler, kropp, klær, mat og drikke, hus og hjem, fritid/lek, transportmidler, i skogen, yrker, byen vår, verdensdel, demokrati. Ukas ord. Lage ordliste til hvert tema med underbegreper til overbegrepene. NEIS-modellen • Gjennomgå ord til tema for arbeid med tema.	Smartboard, bilder, ikoner. Tekst og bilder. NISK-norsk intensiv språk kurs Konkretiseringsmidler. Aktiviteter. Tankekart. Ordbøker. Ordliste til hvert tema – gjennomgå først. Muntlig presentasjon, PowerPoint. Luketekst. Bingo/les. Dramatisering/rollespill. Lage utstilling/teamwork. Læringspartner, elev veileder elev.	Arbeidsplan/lekseplan. Foreldre skal høre elevene i lesing. Elever trener ord (ordleker) med foreldrene. Informasjon på utviklingssamtaler om strategier for læring/telefon hjem. Se på NRK sammen. Norske nettsider.
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon			

8. trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære? Hva skal repeteres?	Verktøy, metoder	Skole/hjem - samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Bli kritiske lesere • Skille viktig fra uviktig informasjon • Skrive og lese i ulike sjangre • Finne, tolke og reflektere over innhold Lesemåter: • Oppsummere/gjengi innhold • Lese med refleksjon, uttrykke egne meninger • Drøfte og sammenlikne ulike tekster • Drøfte innhold fra ulike typer tekster • Benytte IKT som et verktøy i læringsarbeidet • Vurdere kilder kritisk Sjanger: • Lese et bredt utvalg av skjønn- og faglitteratur i alle fag • Tekstene bør være både multimodale, sammensatte og digitale	Leseprosessen: • Skumlesing • Letelesing • Lese mellom linjene Metoder • Daglig lesing med oppfølging, stille- og høytlesing • BISON og VØL • Benytte begreps- og tankekart • Bruke visuell- og digital støtte (f. eks bruk av film) • Elevaktive arbeidsformer	• Fagutviklingssamtale

Læringsstrategier - Planlegge • Gjennomføre • Evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegge: • Elevene skal ha strategier for å aktivere forkunnskaper • Elevene skal motiveres gjennom elevaktive arbeidsformer • Kunne reflektere over egen læring for å nå målet • Bruke tenkeskriving inn i nye temaer Gjennomføre: • Forstå og bruke læringsstrategiene i læringsprosessen • Evaluere: • Loggbok med egenvurdering i One Note • Egenvurdering etter vurderingssituasjoner eller underveis i arbeidet • Refleksjon med læringspartnere • Mappevurdering • Læringssamtale	• Nøkkelord/kjerneord, • BISON • Kolonnenotat, • Tidslinje • Venndiagram • Skriverammer • Modelltekster • Lage spørsmål til tekster • Skrive nøkkelord • Tokolonnenotat • Strukturert tankekart • Skrive 1 og 2. utkast av teksten, prosessorientert skriving • Elevaktive arbeidsformer	Fagutviklingssamtale
Lesestrategier - Før lesing - Under lesing	Før: Å bruke ulike tilnærminger ut ifra teksttype	• Velge relevante tekster og gjerne ulike tekster	Ha lesestrategier og leseforståelse på

- Etter lesing	Lære å :Se på bilder, bildetekst overskrifter, margtekst, undertekster, forkunnskaper om temaet, innholdsliste Under: Fokusere på nye/ vanskelige ord oppsummerer/ reflektere etter avsnitt Tolke tabeller Se på bilder Lese diagrammer Se på frampek i teksten Stoppe opp ved vanskelige ord Etter: Snakke om mening med teksten Analysere og reflektere sammen, Trekke ut det viktigste av teksten Bruke strategier for å organisere innholdet i en tekst Stille spørsmål ved tekstens troverdighet	om samme tema (multippel lesing) • Modellerer tenking i møte med teksten • Lære elevene å få overblikk over de ulike tekstdelene • Klargjøre tekstens formål • Felleslesing • Stille åpne og lukkede spørsmål • Aktiviteter som peker tilbake på tekstens formål • Gjenfortelle teksten til andre • Tydelig lesebestilling • Elevaktive arbeidsformer	fagutviklingssamtaler og elevsamtaler
Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	Gå i dybden på 1-3 ord i starten av uka. Dybdeordene skal ha fokus på innhold, form og bruk: Innhold: Hva betyr ordet? Form: Ordstamme, morfologi, ordklasser, hyponymer, synonymer, antonymer, metaforer, assosiative ord. Skriftlig: mestre hovedmønsteret for bøyning av substantiv, pronomen, verb og adjektiv på begge målformer og kunne stave høyfrekvente ord på sidemålet. Språk: Forklare hvordan ord bygges opp ved hjelp av ordstammer, prefiks og suffiks.	• Visualisere ordene • Lage mapper med ord på fagrommet/ordbank • Elevaktive arbeidsformer som f. eks: Lapp i hatt	Foreldre informeres i løpet av utviklingssamtalene

	Finne subjekt, verbal, objekt og adverbial i setninger. Kunne navngi og beskrive de ti ordklassene Bruk: Definere begrepene etos, logos og patos – retorikk.		
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Forståelse for eget lesenivå og leseferdigheter Å være nysgjerrige på litteratur	• Lesekvart i norsktimer med logg • Bokuke hvert år med bokanmeldelse og presentasjon av bøker • Lese for andre trinn og presentere bøker • Faste besøk på biblioteket med veiledning fra bibliotekar og lærer	Tas opp som tema på fagutviklingssamtaler

9. trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære? Hva skal repeteres?	Verktøy, metoder	Skole/hjem - samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Bli kritiske lesere • Skille viktig fra uviktig informasjon • Skrive og lese i ulike sjangre	Leseprosessen: • Skumlese • Søkelese • Høytlesing • Nærlese • Multiple tekstlesing	• Fagutviklingssamtale • Elevsamtale

	• Finne, tolke og reflektere over innhold Lesemåter: • Oppsummere/gjengi innhold • Lese med refleksjon, uttrykke egne meninger • Drøfte og sammenlikne ulike tekster • Drøfte innhold fra ulike typer tekster • Benytte IKT som et verktøy i læringsarbeidet • Vurdere kilder kritisk Sjanger: • Lese et bredt utvalg av skjønn- og faglitteratur i alle fag • Tekstene bør være både multimodale, sammensatte og digitale	• Punktlese • Stillelese Lesemetoder: • Tankekart • Nøkkelord • To-kolonnenotat • VØL • 5-punktsliste • Sammendrag • Tolking av oppgavetekst • Lese mellom linjene • Skriverammer • Elevaktive arbeidsformer	
Læringsstrategier - Planlegge • Gjennomføre • Evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegge: Aktivere forkunnskaper Læringsmål i undervisningen Hente frem motivasjon gjennom øvelser som skal inspirere. Bruke elevaktive arbeidsformer Sprutskrivning(tenkeskriving) Ha målet for læringsøkta/oppgaven tydelig for seg. Reflektere over egen læring for å nå målet. Gjennomføre: Forstå og bruke læringsmålene i planen:	• Venndiagram • Skriverammer • Modelltekster • Skrive nøkkelord • Tokolonne-notat • Strukturert tankekart - BISON 5-punktsliste • Elevaktive arbeidsformer	

	Gjøre rede for tema Reflektere over innhold og uttrykke egne meninger Sammenligne lærestoff Presentere innhold Drøfte tem Evaluerer: Loggbok i OneNote med egenvurdering Læringspartnere Fagsamtale Respons på andre/andres arbeider		
Lesestrategier - Før lesing - Under lesing - Etter lesing	Før: Å bruke ulike tilnærminger ut ifra teksttype Lære å :Se på bilder, bildetekst overskrifter, margtekst, undertekster, forkunnskaper om temaet, innholdsliste Under: Fokusere på nye/ vanskelige ord oppsummerer/ reflektere etter avsnitt Tolke tabeller Se på bilder Lese diagrammer Se på frampek i teksten Stoppe opp ved vanskelige ord Etter: Snakke om mening med teksten Analysere og reflektere sammen, Trekke ut det viktigste av teksten	• Modellerer tenking i møte med teksten • Sørger for at elevene får overblikk over tekstdelene • Klargjør tekstens formål • Legger til rette for at elevene stopper opp i teksten og diskuterer, vurderer og undrer seg • Aktiviteter som peker tilbake på formålet ved lesingen • Stiller åpne og lukkede spørsmål • Formidler innhold og opplevelser til andre • Elevaktive arbeidsformer	Ha lesestrategier og leseforståelse som tema på fagutviklingssamtaler

	Bruke strategier for å organisere innholdet i en tekst Stille spørsmål ved tekstens troverdighet		
Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	Fagbegreper og hverdagsord inn i alle fag Ha fokus på noen dybdeord i løpet av læringsperioden Innhold: Hva betyr ordet? Form: Ordklasser Prefiks og suffiks Sammensatte ord Finne ordstammen. Mestre bøyning av høyfrekvente sterke verb på begge målformer. Språk: Vise hvordan plasseringen av setningsleddene kan skape ulik betydning. Anvende setningsanalyse for å lage gode, meningsbærende setninger Bruk: Gjenkjenne etos, logos og patos i taler og andre muntlige tekster. Skriftlig: Bruke egnede tekstmarkører for å skape sammenheng i ulike typer tekster. Språklige uttrykk og metaforer/synonymer, variasjon og nyanser. Bruke tekstbinding	• Visualisere med plakater • Tankekart • Kolonnenotat • Elevaktive arbeidsformer som for eksempel dialog • Lage setninger med ordene • Bruke ordbøker • Repetisjon • Tester/prøver og fagsamtaler	Fokus på ord/begreper på fagutviklingssamtaler Ukas ord på fagrom til hvert fag
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	Forståelse for eget lesenivå og leseferdigheter Å være nysgjerrige på litteratur Lære empati gjennom skjønnlitterær lesing	• Lesekvart i norsktimene med logg • Forfatterbesøk høst DKS • Litteraturprosjekt i norskfaget med multipel lesing der elevene får økt forståelse	

		rundt skjønnlitterære tekster • Faste besøk på biblioteket med veiledning fra bibliotekar og lærer • Bokuke hvert år med forfatterbesøk	
--	--	---	--

10. trinn:

Område i leseopplæringen	Innhold. Hva skal elevene lære? Hva skal repeteres?	Verktøy, metoder	Skole/hjem - samarbeid
Målretting og lesemåter • Mål • Lesemåter • Sjangere	Mål: • Ha kunnskap om forskjellige lesemåter. • Kunne velge egnet lesemåte til tekster. Lesemåter: • Oppsummere/gjengi innhold • Lese med refleksjon, uttrykke egne meninger • Drøfte og sammenlikne ulike tekster • Drøfte innhold fra ulike typer tekster • Benytte IKT som et verktøy i læringsarbeidet • Vurdere kilder kritisk Sjanger: • Lese et bredt utvalg av skjønn- og faglitteratur i alle fag • Tekstene bør være både multimodale, sammensatte og digitale	• Tankekart • Nøkkelord • Sammendrag • Venndiagram • Skriverammer • Skrive nøkkelord • Tokolonne-notat • Strukturert og utvidet tankekart • Tolkning av oppgavetekst-komme i dybden av oppgavene. • Modelltekster • Sammendrag av læringsstoff • Veiledet skriving • Grafisk fremstilling • Elevaktive arbeidsformer	-Fagutviklingssamtale og elevsamtaler

Læringsstrategier - Planlegge • Gjennomføre • Evaluere eget arbeid for å nå læringsmål	Planlegge: Aktivere forkunnskap Bruke elevaktive arbeidsformer Evaluere: Evaluerings av oppsummering av tekst. Planlegge: Elevene må ha før-forståelse for temaet Hente begreper fra tidligere oppgaver Bevisstgjøring rundt egen læring Gjennomføre: Forstå og bruke læringsmålene i planen: • Gjøre rede for tema • Reflektere over innhold • Sammenligne lærestoff • Presentere innhold, drøfte tema Evaluere: Loggbok i OneNote med egenvurdering Læringspartnere i par/grupper Fagsamtaler	• Tankekart • Nøkkelord • Sammendrag • Venndiagram • Skriverammer • Skrive nøkkelord • Tokolonne-notat • Strukturert og utvidet tankekart • Tolkning av oppgavetekst-komme i dybden av oppgavene. • Modelltekster • Sammendrag av læringsstoff • Elevaktive arbeidsformer	
Lesestrategier - Før lesing - Under lesing - Etter lesing	Før: Å bruke ulike tilnærminger ut ifra teksttype Lære å: Se på bilder, bildetekst overskrifter, margtekst, undertekster, forkunnskaper om temaet, innholdsliste Under: Fokusere på nye/ vanskelige ord oppsummerer/ reflektere etter avsnitt Tolke tabeller Se på bilder Lese diagrammer	• Modellerer tenking i møte med teksten • Sørger for at elevene får overblikk over tekstdelene • Klargjør tekstens formål • Legger til rette for at elevene stopper opp i teksten og diskuterer, vurderer og undrer seg	Fagutviklingssamtaler

	Se på frampek i teksten Stoppe opp ved vanskelige ord Etter: Snakke om mening med teksten Analysere og reflektere sammen, Trekke ut det viktigste av teksten Bruke strategier for å organisere innholdet i en tekst Stille spørsmål ved tekstens troverdighet Forholde seg til og fokusere på teksters innhold	• Aktiviteter som peker tilbake på formålet ved lesingen • Stiller åpne og lukkede spørsmål • Formidler innhold og opplevelser til andre • Elevaktive arbeidsformer	
Ord og begreper Ordlæringsstrategi: • Innhold • Form • Bruk Utvidelse av ordforråd	Finne begreper fra hvert fag, hverdagsord og fagbegreper Begrepenes form og faglige betydning. Bruke tverrfaglighet og ordenes ulike betydning i forskjellige fag. Dybdeordene skal ha fokus på innhold, form og bruk: Innhold: Hva betyr ordet? Sentrale begreper fra teksten skal forklares. Form: Synonymer-antonymer Skjematisk presentasjon av begrepets form, innhold og bruk gjennom relevant tekst Mestre samsvarsbøyning Finne subjekt, verbal, direkte objekt, indirekte objekt, adverbial, predikativ, subjunksjoner og konjunksjoner i setninger Bruk: Skriftlig: Mestre variert og presist ordforråd Språk: Bruke formverkets metaspråk for å beskrive en ytring	• Ordbank • Ordene henges synlig i klasserommet. • Lage setninger med ordene. • Ord fordelt på fag og presentert på fagrommet • Visualisering av begrepet gjennom bilde/video • Ordene henges opp på veggene fordelt på fag med forklaring • Skape en ordbank i alle fag over tid • Bruk av digitale hjelpemidler: <i>Ifinger</i>, <i>synonymer.no</i> etc • Ord i hatt brukes i alle timer	Fagutviklingssamtaler

	Muntlig: Bruke ordene i ulike sammenhenger. Gjenkjenne etos, logos og patos i muntlige og skriftlige tekster	• Begrepsperm til bruk i prøver/oppgaver og i vurderingssituasjoner • Repetisjon utover perioden av alle begrepene • Bruke ordbok • Elevaktive arbeidsformer: Bruke ordene i muntlige aktiviteter	
Leseinteresse -kontinuerlige tiltak for å skape og opprettholde motivasjon	-Motivere for å lese gjennom å bruke tekster som er aktuelle for elevene i forhold til identitet, kultur og nærmiljø. Øke de muntlige ferdighetene ved å ha fagsamtaler knyttet til litteraturundervisning i norskfaget	• Lesekvart med leselogg i norsktimene • Lese mange bøker i løpet av høsten for å forberede fordypningsoppgaven • Lese bøker fra TxT-aksjonen med opplegg • Fordypningsoppgave rundt litteratur • Lærer leser en eller flere romaner høyt og fullfører disse i klassene • Faste besøk på biblioteket med veiledning fra bibliotekar og lærer	Tema på utviklingssamtaler og elevsamtaler

